

A

B

C

D

E

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Äldreomsorgsavdelningen
Gudrun Sjödin
tfn 508 05 411

Tjänsteutlåtande
30 mars 2005

1 (4)

Dnr - - 2005

Sammanträde 26 april 2005

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Informations- och uppsökande arbete bland äldre

Återremitterat ärende

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att informations- och uppsökande arbete ska genomföras enligt planeringen som redovisas i detta ärende.

Anders Meuller
stadsdelsdirektör

Lennart Keberg
avdelningschef

Sammanfattning

I samband med stadsdelsnämndens beslut den 16 december 2004 om Verksamhetsplan för 2005 uppdrog nämnden till förvaltningen att återkomma till nämnden med förslag om hur informations- och uppsökandearbetet bland äldre ska kunna genomföras samt beräknad kostnad för detta. Stadsdelsförvaltningen redovisar i detta ärende hur arbetet är planerat att genomföras, dels genom direkt uppsökande arbete bland makar och dels genom information i samband med en äldreomsorgsmässa under en dag i september. Den totala kostnaden beräknas till ca 134 000 kronor. Ärendet återremitterades till förvaltningen för kompletteringar utifrån en genomförd studieresa till Köpenhamn. För ett mer utvecklat och långsiktigt arbete, enligt den danska modellen, behöver resurser omprioriteras, vilket förvaltningen anser är möjligt men inte inom innevarande budgetår.

Bilaga: Informationsbrev

Ärendets beredning

- Ärendet utarbetat av Äldreomsorgsavdelningen.
- Ärendet behandlat i Lokala pensionärsrådet den 8 april 2005.

Ärendet

I samband med stadsdelsnämndens beslut den 16 december 2004 om Verksamhetsplan för 2005 uppdrog nämnden till förvaltningen att återkomma till nämnden med förslag om hur informations- och uppsökandearbetet bland äldre ska kunna genomföras samt beräknad kostnad för detta. Ärendet återremitterades till förvaltningen vid nämndens möt den 18 maj 2005 för kompletteringar utifrån en genomförd studieresa till Köpenhamn

Bakgrund

Under året 2002 och våren 2003 avdelades en biståndshandläggare för att arbeta med uppsökande verksamhet. Syftet var att informera om äldreomsorgen och den service som kunde erbjudas om behov av stöd, hjälp avlastning eller annat boende fanns eller uppstod. År 2002 kontaktades 289 par, makar/sammanboende 80 år och äldre per brev. Av dessa informerades 50 % i samband med hembesök., 45 % begärde och fick skriftlig information och 5 % av de kontaktade paren önskade varken besök eller information.

Under januari-februari 2003 fortsatte biståndshandläggaren det uppsökande arbetet genom att 66 ensamstående personer över 80 år kontaktades per brev. Av dessa önskade 35 % information i hemmet, 50 % önskade få skriftlig information hemskickad och 15 % av de tillskrivna önskade varken kontakt eller information.

Sammantaget ledde det uppsökande arbetet under 2002-2003 till att 9 % av de kontaktade paren önskade insatser i form av hemhjälp, trygghetslarm och boende på servicehus. Av de ensamstående personerna som kontaktades önskade 10 % någon form av stödjande insats. Dessa personer lotsades därefter vidare till berörd biståndshandläggare för utredning och beslut om insatser.

Förvaltningen synpunkter och förslag

Uppsökande arbete och informationssatsning har inte genomförts i organiserad form sedan våren 2003. Däremot sker uppsökande arbete i det dagliga arbetet genom olika kontakter från hälso- och sjukvården, polis, grannar, anhöriga m.fl. som i olika sammanhang kontaktar biståndshandläggare eller annan personal inom äldreomsorgen för att de är oroliga eller anser att någon äldre i dess närhet är i behov av stöd och hjälp. I dessa sammanhang kontaktar biståndshandläggaren personen via telefon eller brev för att ta reda på den enskildes behov av stöd- och hjälpinsatser.

För att nå ut med information till så många äldre som möjligt, om de äldres rättigheter och möjlighet till stöd och hjälp, föreslår förvaltningen att arbetet ska bedrivas utifrån nedan beskrivna metoder och arbetssätt.

Uppsökande arbete

Svenska Bostäders störningsjour kommer ofta i kontakt med äldre personer som har behov av insatser från äldreomsorgen. Inom enheten för biståndshandläggarna är det angeläget att få ett samlat grepp kring dessa personer. En kontaktperson ska utses bland biståndshandläggargruppen för att upprätthålla regelbundna kontakter med störningsjouren och därigenom snabbt kunna etablera kontakt med berörda äldre personer när behov av stöd och hjälp upptäcks.

Samverkan mellan biståndshandläggare och den öppna hemtjänsten ska öka vad gäller personer med kognitiva nedsättningar, som redan har stöd i någon form, så att dessa personer ska kunna få tillgång till den hjälp som behövs för att kunna behålla en god livskvalitet och självständighet. Kognitiva nedsättningar är t.ex. försämrat minne eller svårigheter att ta till sig information, vilket påverkar förmågan att orientera sig i de mängder av information som presenteras i olika sammanhang i media, genom reklam, post m.m.

Förvaltning har fr.o.m. april i år åter påbörjat ett uppsökande arbete i organiserad form. En person som arbetat som biträdande enhetschef har avdelats för att på 25% bedriva uppsökande arbete bland, till att börja med, ca 100 par där den yngre maken/makan är född 1923 och 1924. Dessa personer kommer att kontaktas per brev. **Bilaga 1.** Ett portofritt kuvert samt en blankett som ska återsändas med ifyllt alternativ hur man vill få till sig information kommer att bifogas.

Alternativen är:

Vill ha hembesök

Vill ha informationsmaterial

*Vill ha telefonkontakt
eller Vill inte ha kontakt*

Informationssatsningar

Förvaltningen avser att den 29 september anordna en Äldreomsorgsmässa under en dag. En arbetsgrupp med representanter från olika yrkesgrupper och från pensionärsrådet håller i dagarna på att bildas. Arbetsgruppen ska arbeta fram idéer till varierad information, aktiviteter, underhållning m.m. som ska locka många äldre till denna dag. Syftet med dagen är att under trevliga former ge äldre personer inom stadsdelsområdet upplysningar och information om äldreomsorgens tjänster i form av vård, omsorg och olika boenden.

Kostnader under år 2005

Uppsökande arbete

Lönekostnader för uppsökande arbete		105 000 kr
Informationsmaterial		5 000 kr
Infobrev och porto	ca	2 000 kr
Summa:		112 000 kr

Informationssatsning

Annonsering	Ingår i förvaltningens månadsannons	
Underhållning		10 000 kr
Informationsmaterial		5 000 kr
Föreläsare		5 000 kr
Tillbehör		2 000 kr
Summa:		22 000 kr

Total kostnad: 134 000 kr

Uppsökande arbete ur ett folkhälsoperspektiv

Politiker och tjänstemän från respektive stadsdelsnämnden och hälso- och sjukvårdsberedningen Västerort genomförde i slutet av april i år en studieresa till Köpenhamn för att ta del av hur förebyggande arbete bland äldre genomförs. I samband med återremitteringen av detta ärende önskade nämnden att få beskrivet hur det danska exemplet skulle kunna påverka upplägget av det uppsökande arbetet i Hässelby-Vällingby. Samtliga som deltog i studieresan var mycket imponerade av det arbete som beskrevs. Hela upplägget var mycket väl genomtänkt och strukturerat både på politisk- och verksamhetsnivå. Utifrån en övergripande målsättning om att förlänga befolkningens livslängd och förbättra hälsan, d.v.s. ett folkhälsoperspektiv, hade en lag antagits, som garanterade att alla personer över 75 år skulle erbjudas två hembesök per år. Med detta uppdrag som grund hade en organisation kring arbetet byggts upp. Metoder för alltifrån hur kontakten skulle tas med den enskilde till hur statistiska data skulle samlas in och bearbetas för att kunna säkerställa resultat av insatserna hade utvecklats. Krav- och kompetensprofiler för

dem som skulle arbeta som uppsökare hade tagits fram. En särskild logotyp ”Spring på Livet” hade myntats, liksom en tydlig resurstilldelning.

Förutsättningarna för att använda erfarenheterna från Danmark vid planeringen av det uppsökande arbetet i Hässelby-Vällingby

I samband med återremitteringen av detta ärende önskade nämnden få en beskrivning av hur det danska exemplet skulle kunna påverka upplägget av det uppsökande arbetet i Hässelby-Vällingby. De tydligt förankrade politiska målen och folkhälsoperspektivet, som utmanar etablerade värderingar kring motion, rökning, alkohol och kost, var starka drivkrafter i deras arbete. Vid en jämförelse med detta är det uppsökande arbete som planeras att genomföras i Hässelby-Vällingby en mycket begränsad insats, både metod- och resursmässigt. Ändå anser förvaltningen att det är möjligt att mer medvetet än tidigare bygga metoder kring de insatser, som kan genomföras, inom ramen för den planering, som i övrigt finns för äldreomsorgen under 2005. T.ex. skulle ett enklare, men strukturerat frågeformulär kunna tas fram för användas i kontakten med dem, som uttryckt att de önskar kontakt. Inom förvaltningen finns även kunskaper om och erfarenheter av folkhälsoarbete bland äldre. Dessa kan tas till vara när en modell för en mer permanentad uppsökande verksamhet tas fram. För att ta fram modeller, metoder och etablera ett uppsökande arbete över tid krävs, tydliga beslut och att resurser prioriteras om från de direkta insatserna som ges i form av hemtjänst eller särskilt boende, till förebyggande arbete. Förvaltningen anser att det är möjligt att göra sådana omprioriteringar, men det kräver noga planering och möjlighet till långsiktig uppföljning.

I Köpenhamn fanns både den sociala- och hälso-/ sjukvårdskompetensen representerad i den kravprofil, som tagits fram för dem, som skulle arbeta med det uppsökande arbetet. Förvaltningen kommer därför närmare följa upp hur uppdraget att genomföra hälsosamtal bland äldre över 75 år, se pressmeddelande nedan, kan kopplas ihop med aktiviteterna från stadsdelsförvaltningens sida. Utveckling av en uppsökande verksamhet kommer också att finnas med som en del av det samverkansprojekt som stadsdelsnämnden driver tillsammans med landstinget.

Pressmeddelande:

Landstinget inför hälsosamtal för äldre [Hälso- och sjukvårdsroteln, s]

På gårdagens Hälso- och sjukvårdsutskott bestämdes inriktningen på sjukvården för 2006. En av nyheterna inför nästa år är införandet av hälsosamtal för de över 75 år. I ett första skede kommer samtalen prövas i projektform på olika ställen i länet men målsättningen är att samtalen snart ska kunna erbjudas alla äldre i Stockholms län.

För de vårdcentraler som kommer delta i försöket gäller att samtliga 75-åringar i området ska erbjudas ett hälsosamtal i hemmet. En distriktssjuksköterska genomför samtalet och bedömer sedan om personen är i behov av någon form av uppföljning.

- I Danmark har man redan hälsosamtal för äldre och man har väldigt goda erfarenheter. Störst är effekten för de som ännu är friska och för de som tillhör en riskgrupp eftersom samtalet med distriktssjuksköterskan framförallt innebära att man får tips och råd om hur man fortsätter hålla sig frisk. Men samtalen ska även fånga de patienter som redan har besvär så att de, trots sin sjukdom, ska kunna leva ett bättre liv, säger Juan Carlos Cebrian (s) ordförande i medicinsk programberedning 3.

Samtalen bör innehålla det som distriktssköterskan enkelt kan utföra själv på vårdcentral eller i hemmet. Hälsosamtalet kan beröra livsstil (motionsvanor, kost, rökning, alkohol) och hur man mår (socialt nätverk, sömn, smärta, minne).

- Vi pratar mycket om förebyggande hälsoarbete när det gäller barn men vi vet att även

gruppen äldre är i behov av ett aktivt folkhälsoarbete. Därför känns det väldigt positivt att landstinget nu ska erbjuda hälsosamtal för äldre även här i Stockholms län. Här behövs också samarbete med kommunerna för att utveckla verksamheten. Förhoppningen är att våra äldre ska kunna hålla sig friskare längre, säger sjukvårdslandstingsrådet Inger Ros (s).